

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1506-625

Chișinău

29 10 2013

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 și art.74 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă Parlamentului spre examinare, în mod prioritar, proiectul de lege cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.831 din 28 octombrie 2013.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege --
Ministerul Justiției.

Anexă:

1. Hotărîrea Guvernului nr.831 din 28 octombrie 2013 – 2 ex.
2. Proiectul de lege nominalizat – 1 ex.
3. Nota informativă.
4. Avizul Centrului Național Anticorupție.

Prim-ministru

Iurie LEANCĂ

Ex. E. Grosu
250-274

SECRETARIATUL

29 10 423 13

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 874

din 28 octombrie 2017

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire
la răspunderea disciplinară a judecătorilor**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Prim-ministru

IURIE LEANCĂ

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I **Dispoziții generale**

Articolul 1. Obiectul de reglementare

Prezenta lege reglementează temeiurile răspunderii disciplinare, categoriile abaterilor disciplinare comise de judecători, sancțiunile disciplinare aplicate acestora, etapele procedurii disciplinare, atribuțiile instituțiilor implicate în procedura disciplinară, precum și procedura examinării, adoptării și contestării hotărârilor în cauzele disciplinare privind judecătorii.

Articolul 2. Principiile procedurii disciplinare privind judecătorii

Procedura disciplinară privind judecătorii se bazează pe principiile:

- a) legalității;
- b) respectării independenței justiției;
- c) echității procedurii;
- d) proporționalității dintre abaterea disciplinară comisă și sancțiune;
- e) transparenței.

Articolul 3. Temeiurile răspunderii disciplinare

Judecătorii răspund disciplinar pentru comiterea abaterilor disciplinare prevăzute de prezenta lege. Încălcarea prevederilor altor acte normative atrage răspunderea disciplinară numai în cazurile în care fapta constituie o abatere disciplinară în conformitate cu art. 4.

Articolul 4. Abaterile disciplinare

(1) Constituie abatere disciplinară:

- a) nerespectarea îndatoririi de a se abține atunci când judecătorul știe sau trebuia să știe că există una dintre circumstanțele prevăzute de lege pentru abținerea sa, precum și formularea de declarații repetate și nejustificate de abținere în aceeași cauză, care are ca efect tergiversarea examinării cauzei;
- b) aplicarea în mod intenționat, cu rea-voință sau aplicarea repetată din neglijență gravă a legislației contrar practicii judiciare uniforme;

- c) acțiunile judecătorului în procesul de înfăptuire a justiției care fac dovada incompetenței profesionale grave și evidente;
- d) imixtiunea în activitatea de înfăptuire a justiției a altui judecător;
- e) intervențiile ilegale sau exploatarea poziției de judecător în raport cu alte autorități, instituții sau funcționari fie pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale altor persoane, fie în scopul obținerii de foloase necuvenite;
- f) nerespectarea secretului deliberării sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter, precum și a altor informații confidențiale de care a luat cunoștință în exercitarea funcției, în condițiile legii;
- g) încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces;
- h) absențele nemotivate de la serviciu, întârzierea ori plecarea fără motive obiective de la serviciu, dacă aceasta a afectat activitatea instanței;
- i) încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției;
- j) neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere, imputabilă judecătorului, a unei obligații de serviciu;
- k) atitudinea nedemnă în procesul de înfăptuire a justiției față de colegi, avocați, experți, martori sau alte persoane;
- l) încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilitățile, interdicțiile și restricțiile de serviciu care îi privesc pe judecători;
- m) comiterea unei fapte care întrunește elementele unei infracțiuni sau contravenții, dacă aceasta a adus atingere prestigiului justiției;
- n) obstrucționarea, prin orice mijloace, a activității inspectorilor-judecători;
- o) utilizarea unor expresii inadecvate în cuprinsul hotărârilor judecătorești ori motivarea în mod vădit contrară raționamentului juridic, de natură să afecteze prestigiul justiției sau demnitatea funcției de judecător;
- p) alte manifestări care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, comise în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în afara acestora.

(2) Constituie abatere disciplinară comisă de președinții și vicepreședinții instanțelor judecătorești neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare, din motive imputabile acestora, a atribuțiilor stabilite de articolul 16¹ din Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și dacă aceasta a afectat activitatea instanței.

Articolul 5. Termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului

(1) Judecătorul poate fi tras la răspundere disciplinară în termen de 2 ani de la data comiterii abaterii disciplinare.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), în cazul în care dintr-o hotărâre irevocabilă a unei instanțe judecătorești naționale sau internaționale rezultă comiterea de către judecător a unei abateri disciplinare, judecătorul poate fi tras la răspundere disciplinară în termen de 1 an de la data devenirii irevocabile a hotărârii instanței naționale sau internaționale, dar nu mai târziu de 5 ani de la data comiterii abaterii.

Articolul 6. Sancțiunile disciplinare

(1) Sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate judecătorilor sînt:

- a) avertismentul;
- b) mustrarea;
- c) reducerea salariului;
- d) eliberarea din funcția de judecător.

(2) Pentru judecătorii care îndeplinesc funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței de judecată, în afară de sancțiunile indicate la alin. (1), poate fi aplicată și sancțiunea disciplinară de eliberare din funcția respectivă.

(3) Avertismentul constă în atenționarea judecătorului asupra abaterii disciplinare comise, cu recomandarea să respecte pe viitor dispozițiile legale, prevenindu-l că la o nouă abatere disciplinară similară îi va putea fi aplicată o sancțiune mai severă. Avertismentul se emite în formă scrisă. Termenul de acțiune a avertismentului este de 1 an.

(4) Mustrarea constituie critica, exprimată în formă scrisă, privind faptele comise de judecător. Termenul de acțiune a mustrării este de 2 ani.

(5) Reducerea salariului reprezintă micșorarea salariului lunar de la 15% pînă la 30%, pentru o perioadă de la 3 luni pînă la 1 an și se aplică cu începere din luna calendaristică ulterioară datei la care hotărîrea colegiului disciplinar a rămas irevocabilă.

(6) Eliberarea din funcția de judecător reprezintă încetarea de drept a împuternicirilor judecătorului ca urmare a comiterii unei abateri disciplinare. Propunerea de eliberare din funcția de judecător este înaintată de Consiliul Superior al Magistraturii în modul stabilit de lege.

(7) Eliberarea din funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță se aplică pentru abaterile disciplinare stabilite la art. 4 alin. (2) al prezentei legi și presupune încetarea mandatului de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești. Propunerea de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță se înaintează de Consiliul Superior al Magistraturii, în modul stabilit de lege.

Articolul 7. Condițiile și consecințele aplicării sancțiunilor disciplinare

(1) Sancțiunile disciplinare se aplică judecătorilor în funcție și judecătorilor demisionați pentru faptele comise în timpul exercitării mandatului de judecător.

(2) Sancțiunile disciplinare se aplică proporțional gravității abaterii disciplinare comise de judecător și de circumstanțele personale ale acestuia. Gravitatea abaterii disciplinare este determinată de natura faptei comise și de consecințele produse. Consecințele produse sînt evaluate avînd în vedere atît efectele asupra persoanelor implicate în procesul judiciar în cadrul căruia s-a comis fapta, cît și efectele asupra imaginii și prestigiului justiției.

(3) Comiterea repetată a unei abateri disciplinare reprezintă comiterea unei abateri disciplinare în perioada de acțiune a sancțiunii disciplinare anterioare, indiferent de tipul abaterii disciplinare comise. Totodată, aceasta constituie o circumstanță agravantă și se ia în considerare la stabilirea sancțiunii pentru următoarea abatere disciplinară comisă.

(4) Dacă în termenul de acțiune a sancțiunilor disciplinare prevăzute la art. 6 alin. (1) lit. a)- c) și alin. (2) față de judecător nu se aplică o nouă sancțiune disciplinară, se consideră că el nu a fost sancționat disciplinar.

(5) Pe perioada acțiunii sancțiunilor disciplinare judecătorul nu poate fi transferat, numit în funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță sau promovat în altă instanță.

(6) În cazul aplicării față de judecătorul demisionat a sancțiunii disciplinare prevăzute de art. 6 alin. (1) lit. d), acestuia îi va fi retrasă indemnizația unică de concediere și îi va fi recalculată pensia, potrivit art. 25 alin.(3¹) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

(7) Judecătorul față de care a fost aplicată sancțiunea eliberării din funcția de judecător nu poate fi ales sau numit ulterior, timp de cinci ani, în nici o funcție din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii și organele subordonate acestuia și nu poate activa în cadrul Institutului Național de Justiție, atît în funcții administrative, cît și în calitate de formator.

(8) Judecătorul eliberat din funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești poate solicita promovarea într-o instanță judecătorească superioară sau numirea în funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești doar după expirarea a 2 ani din ziua aplicării sancțiunii disciplinare de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță.

Capitolul II Colegiul disciplinar

Articolul 8. Statutul și competența colegiului disciplinar

(1) Colegiul disciplinar este un organ independent, care examinează cauzele disciplinare în privința judecătorilor și aplică sancțiuni disciplinare.

- (2) Colegiul disciplinar:
- a) formează completele de admisibilitate;
  - b) examinează contestațiile privind respingerea sesizării de către completul de admisibilitate;
  - c) examinează cauzele privind răspunderea disciplinară a judecătorilor;
  - d) aplică judecătorilor sancțiuni disciplinare.
- (3) Activitatea colegiului disciplinar este reglementată de prezenta lege și de Regulamentul cu privire la activitatea colegiului disciplinar, aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Articolul 9. Componența și durata mandatului colegiului disciplinar

(1) Colegiul disciplinar este format din 5 judecători și 4 persoane din societatea civilă.

(2) Calitatea de membru al colegiului disciplinar este incompatibilă cu calitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor, al colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor, cu calitatea de inspector-judecător, precum și cu calitatea de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești.

(3) Membrii colegiului disciplinar din rîndul societății civile trebuie să aibă o reputație ireproșabilă, să se bucure de autoritate în societate, să aibă experiență de cel puțin 7 ani în domeniul dreptului și sînt obligați să respecte restricțiile specificate la art.8 alin. (1) lit. b) și c) și alin. (3) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Pentru verificarea acestor calități, CV-urile candidaților care participă la concurs vor fi publicate pe pagina web a Ministerului Justiției și a Consiliului Superior al Magistraturii cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de ziua organizării concursului.

(4) Mandatul membrului colegiului disciplinar este de 6 ani. Membrul colegiului disciplinar nu poate fi ales sau numit pentru 2 mandate consecutive.

(5) Mandatul membrilor colegiului disciplinar se prelungește de drept pînă la constituirea unui colegiu într-o nouă componență.

Articolul 10. Alegerea și numirea membrilor colegiului disciplinar

(1) Membrii colegiului disciplinar din rîndul judecătorilor sînt aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor după cum urmează: 2 judecători din cadrul Curții Supreme de Justiție, 2 judecători din cadrul curților de apel și 1 judecător din cadrul judecătoriilor. Judecătorii din judecătoriile pot fi aleși în colegiul disciplinar doar dacă au vechime în muncă în funcția de judecător de cel puțin 6 ani.

(2) La Adunarea Generală a Judecătorilor sînt aleși 5 membri supleanți, cu respectarea proporționalității stabilite la alin. (1). Membrii supleanți continuă mandatul membrului colegiului disciplinar în cazul survenirii uneia dintre situațiile prevăzute la art. 11 alin. (3).

(3) Membrii colegiului disciplinar din rîndul reprezentanților societății civile, inclusiv 4 membri supleanți, sînt numiți de Ministrul Justiției, fiind selectați prin concurs public. Concursul este organizat de o comisie de selecție a candidaților din care fac parte și reprezentanți desemnați de Consiliul Superior al Magistraturii. Componenta numerică și nominală, modul de funcționare a comisiei, precum și criteriile de selecție a candidaților sînt stabilite în Regulamentul privind selecția membrilor colegiului disciplinar, aprobat de Ministerul Justiției, după consultarea Consiliului Superior al Magistraturii.

Articolul 11. Încetarea mandatului membrului colegiului disciplinar

(1) Mandatul membrului colegiului disciplinar poate înceta sau poate fi revocat:

- a) la cererea proprie;
- b) în caz de deces;
- c) în cazul participării la adoptarea unei hotărîri cu încălcarea prevederilor art. 14 alin. (1);
- d) în cazul apariției unei situații de incompatibilitate prevăzute la art. 9 alin. (2);
- e) la propunerea motivată a colegiului disciplinar, adoptată cu votul a cel puțin 2/3 din membrii acestuia, în caz de neîndeplinire timp de cel puțin 3 luni, fără motive întemeiate, a obligațiilor de membru al colegiului disciplinar stabilite de prezenta lege.

(2) Propunerea motivată a colegiului disciplinar privind revocarea mandatului unui membru al colegiului disciplinar se transmite organului care a numit sau a ales membrul respectiv, pentru a revoca mandatul și a-l substitui cu un alt membru.

(3) În cazul încetării sau revocării mandatului unui membru al colegiului disciplinar, locul acestuia va fi ocupat de membrul supleant.

Articolul 12. Președintele colegiului disciplinar

(1) Președintele colegiului disciplinar este ales cu votul secret al majorității membrilor colegiului.

(2) Președintele colegiului disciplinar are următoarele atribuții:

- a) organizează activitatea colegiului și repartizează sarcinile între membrii acestuia;
- b) repartizează membrilor colegiului în mod aleatoriu cauzele disciplinare;
- c) convoacă ședințele colegiului;
- d) participă la examinarea cauzelor disciplinare;
- e) prezidează ședințele plenare ale colegiului;
- g) semnează hotărîrile și procesele-verbale ale ședințelor plenare ale colegiului și este responsabil de calitatea întocmirii acestora;
- h) soluționează alte chestiuni legate de activitatea colegiului.

(3) În cazul vacanței funcției de președinte sau al absenței temporare a președintelui, atribuțiile acestuia sînt exercitate de către membrul cel mai în vîrstă al colegiului.

(4) În cazul încetării sau revocării mandatului membrului colegiului disciplinar ales în funcția de președinte al colegiului, se va alege un nou președinte. Președintele colegiului disciplinar poate fi revocat la propunerea motivată a cel puțin 3 membri ai colegiului disciplinar, în caz de neîndeplinire fără motive întemeiate a atribuțiilor de președinte al colegiului disciplinar pe parcursul a cel puțin trei luni.

Articolul 13. Drepturile și obligațiile membrilor colegiului disciplinar

(1) Membrii colegiului disciplinar au dreptul să recepționeze în prealabil materialele prezentate colegiului spre examinare și să le studieze.

(2) Membrii colegiului disciplinar sînt obligați:

a) să-și exercite atribuțiile în conformitate cu legea și Regulamentul colegiului disciplinar;

b) la solicitarea președintelui colegiului, să pregătească materialele necesare pentru ședință;

c) să voteze pro sau contra în chestiunile incluse pe agenda ședinței;

d) în caz de dezacord cu hotărîrea colegiului, să întocmească o opinie motivată;

e) să respecte caracterul confidențial al actelor și informațiilor recepționate, în condițiile legii.

(3) Judecătorilor membri ai colegiului disciplinar li se menține salariul la locul de muncă, avînd însă un volum de lucru redus, în funcție de sarcinile de activitate din cadrul colegiului disciplinar. Membrii colegiului din rîndul reprezentanților societății civile beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a douăzecea parte (1/20) din salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție.

Articolul 14. Recuzarea și abținerea membrilor colegiului disciplinar

(1) Un membru al colegiului disciplinar este obligat să se abțină de la examinarea unei cauze disciplinare dacă:

a) se află în raporturi de rudenie pînă la al patrulea grad inclusiv sau de afinitate pînă la al treilea grad inclusiv cu judecătorul vizat în cauza disciplinară sau cu persoana care a depus sesizarea, cu avocații sau reprezentanții acestora;

b) are un interes personal, direct sau indirect, în soluționarea cauzei disciplinare;

c) există alte împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea lui.

(2) Pentru aceleași motive, judecătorul în privința căruia se desfășoară procedura disciplinară sau persoana care a depus sesizarea poate cere recuzarea unui membru al colegiului disciplinar. În cazul apariției pe parcursul examinării

cauzei disciplinare a circumstanțelor prevăzute la alin. (1), cererea de recuzare sau, după caz, cererea de abținere trebuie depusă pînă la retragerea membrilor colegiului în camera de deliberare.

(3) Recuzarea sau abținerea urmează să fie argumentată și expusă în formă scrisă înainte de începerea examinării cauzei de colegiul disciplinar.

(4) Decizia privind recuzarea sau abținerea se adoptă prin votul majorității membrilor colegiului disciplinar prezenți la ședință și în lipsa membrului a cărui recuzare sau abținere se soluționează. În cazul declarării abținerii de către un membru al colegiului disciplinar, acesta nu poate fi obligat prin decizia colegiului să participe la examinarea cauzei pentru care a declarat abținerea sa.

(5) Nu se admite recuzarea sau abținerea, dacă în rezultatul abținerii sau recuzării, va fi imposibil de asigurat caracterul deliberativ al ședinței colegiului disciplinar.

Articolul 15. Modul de activitate a Colegiului disciplinar

(1) Colegiul disciplinar își desfășoară activitatea în cadrul ședințelor plene și în cadrul ședințelor completelor de admisibilitate.

(2) Ședințele în plen ale colegiului se convoacă în funcție de necesități. Data ședinței se anunță cu cel puțin 7 zile înainte de ziua ședinței.

(3) Completele de admisibilitate ale colegiului disciplinar se convoacă în funcție de necesități, în dependență de numărul sesizărilor, dar nu mai rar decît o dată în lună.

(4) Ședințele în plen ale colegiului disciplinar sînt publice, cu excepția cazurilor cînd acestea sînt declarate închise conform prevederilor art. 34. Ședințele sînt deliberative dacă la ele participă cel puțin 6 membri ai colegiului disciplinar.

(5) Ședințele completelor de admisibilitate sînt închise. Acestea sînt deliberative dacă la ele participă toți cei 3 membri ai completului. În cazul imposibilității participării la ședință a unui membru al completului, președintele colegiului disciplinar va desemna un membru ad hoc prin dispoziție motivată.

(6) Dezbaterile din ședințele colegiului disciplinar și ale completelor de admisibilitate se consemnează într-un proces-verbal și se înregistrează audio. Purtătorul material de informații care conține înregistrarea audio a ședinței se anexează la procesul-verbal. Procesul-verbal se întocmește în termen de 3 zile lucrătoare, fiind semnat de președintele ședinței și de secretarul colegiului disciplinar.

(7) Secretarul colegiului disciplinar asigură ținerea în format electronic a tuturor materialelor colegiului și a dosarelor disciplinare.

Articolul 16. Asigurarea activității colegiului disciplinar

(1) Activitatea organizatorică și lucrările de secretariat ale colegiului disciplinar se asigură de către secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) În vederea exercitării atribuțiilor lor, membrii colegiului disciplinar au dreptul să solicite inspecției judiciare și altor instituții toate actele și informațiile necesare examinării cauzei disciplinare aflate pe rol.

Articolul 17. Transparența activității colegiului disciplinar

Colegiul disciplinar prezintă anual Consiliului Superior al Magistraturii un raport privind activitățile desfășurate, care ulterior se publică pe pagina web a Consiliului.

Capitolul III

Procedura examinării cauzelor disciplinare

Articolul 18. Etapele procedurii disciplinare

Procedura disciplinară include următoarele etape:

- a) depunerea sesizărilor privind faptele care pot constitui abateri disciplinare;
- b) verificarea sesizărilor de către Inspecția Judiciară;
- c) examinarea admisibilității sesizărilor pentru pornirea procedurii disciplinare de către completul de admisibilitate;
- d) examinarea cauzelor disciplinare de către colegiul disciplinar;
- e) adoptarea hotărârilor pe cauzele disciplinare.

Secțiunea 1.

Sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare ale judecătorilor

Articolul 19. Sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare

(1) Sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare comise de judecători poate fi înaintată de:

- a) orice persoană interesată;
- b) membrii Consiliului Superior al Magistraturii;
- c) Colegiul de evaluare a performanțelor, în condițiile prevăzute la art. 23 alin. (4) al Legii nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor;
- d) Inspecția judiciară, prin autosesizare în urma controalelor efectuate în condițiile prevăzute de art. 7² al Legii nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

(2) Subiecții prevăzuți la alin. (1) pot înainta sesizarea privind faptele care le-au devenit cunoscute în exercitarea drepturilor sau atribuțiilor de funcție le dețin sau în baza informațiilor difuzate de mass-media.

(3) În cazul în care mai multe sesizări se referă la aceeași faptă și la același judecător, sesizările se conexează.

(4) Revocarea sesizării nu exclude începerea sau desfășurarea procedurii disciplinare.

Articolul 20. Condițiile de formă și conținut ale sesizării

(1) Sesizarea cu privire la faptele judecătorului care pot constitui abateri disciplinare trebuie să conțină:

- a) datele de identitate și informația de contact ale autorului sesizării;
- b) numele judecătorului la care se face referire în sesizare;
- c) data și locul unde au fost comise faptele descrise în sesizare;
- d) descrierea succintă a faptelor ce ar putea constitui abateri disciplinare;
- e) indicarea, după caz, a probelor care confirmă fapta invocată sau indicarea persoanelor care ar putea confirma cele relatate de autorul sesizării, dacă acestea există la momentul depunerii sesizării;
- f) data și semnătura autorului sesizării.

(2) Se consideră vădit neîntemeiată sesizarea în care sînt invocate fapte care nu fac referință la abaterile prevăzute de art. 4, căreia i-a expirat termenul de prescripție prevăzut la art. 5 sau care este declarată repetat, fără a aduce noi probe.

Secțiunea a 2-a. Verificarea sesizărilor

Articolul 21. Înregistrarea și repartizarea sesizărilor

(1) Sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare se depune la secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii. Sesizarea se înregistrează și se transmite inspectorului-judecător principal în cel mult 3 zile lucrătoare de la recepționare.

(2) Inspectorul-judecător principal repartizează sesizările în mod aleatoriu inspectorilor-judecători pentru verificarea acestora. În cazul în care inspectorul-judecător căruia i-a fost repartizată sesizarea este în imposibilitate de a continua verificarea, inspectorul-judecător principal, printr-o dispoziție motivată, asigură redistribuirea aleatorie a sesizării altui inspector-judecător, care va continua activitatea de verificare. Dispozițiile de distribuire a sesizărilor și dispozițiile motivate de redistribuire a sesizărilor ale inspectorului-judecător principal se anexează la dosar.

(3) Inspekția judiciară ține evidența statistică a tuturor sesizărilor și rezultatele verificării acestora, inclusiv în format electronic.

Articolul 22. Restituirea și respingerea sesizărilor privind faptele care pot constitui abateri disciplinare

(1) Dacă sesizarea nu corespunde condițiilor de formă și conținut stabilite de art. 20, inspectorul-judecător, în termen de 3 zile lucrătoare din ziua în care i-a fost repartizată sesizarea pentru verificarea prealabilă, o restituie autorului cu

indicarea neajunsurilor stabilite, printr-o decizie nesusceptibilă de atac și explicarea dreptului de a depune o nouă sesizare. Inspectorul-judecător care a restituit sesizarea transmite o copie a scrisorii de restituire a sesizării inspectorului-judecător principal pentru informare și ținerea evidenței statistice.

(2) În cazul în care din conținutul sesizării se constată circumstanțe prevăzute la art. 20 alin. (2), inspectorul-judecător, în termen de 10 zile din data când i-a fost repartizată, printr-o decizie motivată, respinge sesizarea ca fiind vădit neîntemeiată. Decizia este semnată de inspectorul-judecător căruia i-a fost repartizată sesizarea și contrasemnată de inspectorul-judecător principal. Decizia inspecției judiciare de respingere a sesizării poate fi contestată de către autorul sesizării în termen de 15 zile de la data recepționării deciziei, la completul de admisibilitate al colegiului disciplinar.

Articolul 23. Verificarea sesizării

(1) Verificarea sesizării reprezintă etapa în cadrul căreia se stabilesc faptele imputate judecătorului și consecințele acestora, circumstanțele în care au fost comise, precum și orice alte date concludente din care să se poată stabili existența sau inexistența elementelor abaterii disciplinare.

(2) Inspectorul-judecător căruia i-a fost repartizată sesizarea este obligat:

a) să întreprindă toate măsurile necesare pentru a verifica faptele invocate de autorul sesizării și a stabili existența sau inexistența elementelor faptei care poate constitui abatere disciplinară;

b) să solicite, cu informarea președintelui instanței judecătorești, opinia scrisă a judecătorului la care se face referire în sesizare cu privire la circumstanțele invocate;

c) să întocmească dosarul cauzei disciplinare care include sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare, precum și toate materialele și alte probe obținute în urma verificării.

(3) În procesul de verificare a sesizării, inspectorul-judecător este în drept:

a) să facă copii de pe documentele relevante, inclusiv din dosarele la examinarea cărora se afirmă că au fost comise faptele descrise în sesizare;

b) să solicite alte informații necesare de la președintele instanței și alți judecători de la instanța în care activează judecătorul vizat în sesizare, precum și de la alte autorități publice, persoane cu funcții de răspundere sau persoane private;

c) să solicite, în caz de necesitate, persoanei care a depus sesizarea explicații verbale și în scris, precum și probe suplimentare în legătură cu faptele invocate în sesizare;

d) să întreprindă alte măsuri pe care le consideră necesare pentru a demonstra existența sau inexistența elementelor abaterii disciplinare în faptele indicate în sesizare.

Articolul 24. Termenele de verificare a sesizării

(1) Verificarea sesizării se efectuează în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la data recepționării acesteia de către inspecția judiciară.

(2) Inspectorul-judecător principal poate dispune prelungirea termenului de efectuare a verificării cu cel mult 15 zile calendaristice, dacă există motive întemeiate, care justifică prelungirea termenului, informând despre acest fapt autorul sesizării.

Articolul 25. Drepturile și obligațiile judecătorului vizat de sesizare la etapa verificării

(1) Judecătorul este în drept:

- a) să cunoască conținutul sesizării;
- b) să prezinte explicații scrise și orale;
- c) să prezinte probe care demonstrează sau infirmă anumite fapte invocate în sesizare sau relevante sesizării;
- d) să fie asistat de un avocat sau de un reprezentant al său.

(2) Judecătorul este obligat:

- a) să nu împiedice în nici un fel verificarea inițiată de inspectorul-judecător;
- b) să nu contacteze personal și nici prin reprezentant cu autorul sesizării, decît în prezența inspectorului-judecător.

Articolul 26. Rezultatele verificării sesizării

(1) După finalizarea verificării, inspectorul-judecător întocmește în baza acesteia un raport, care, împreună cu dosarul cauzei disciplinare, este prezentat, în termen de 3 zile lucrătoare, completului de admisibilitate al colegiului disciplinar pentru examinare.

(2) Raportul întocmit de inspectorul-judecător conține descrierea succintă a faptelor invocate de autorul sesizării, a faptelor constatate de inspectorul-judecător, a probelor prezentate de autorul sesizării și a probelor colectate în timpul verificării de către inspectorul-judecător.

(3) Modelul raportului privind rezultatele verificării sesizării de către inspectorul-judecător se aprobă de Consiliul Superior al Magistraturii la propunerea colegiului disciplinar.

Secțiunea a 3-a.

Examinarea admisibilității sesizărilor pentru pornirea cauzelor disciplinare

Articolul 27. Completele de admisibilitate ale colegiului disciplinar

(1) Completele de admisibilitate ale colegiului disciplinar verifică admisibilitatea sesizării cu privire la faptele care pot constitui abateri disciplinare comise de judecători și decid asupra admisibilității sau respingerii sesizării.

(2) Completele de admisibilitate ale colegiului disciplinar sînt formate din 3 membri ai colegiului disciplinar numiți, prin hotărîrea colegiului disciplinar. În completul de admisibilitate sînt incluși, în mod obligatoriu, doi judecători și un reprezentant al societății civile.

(3) Modul de organizare a ședințelor completelor de admisibilitate ale colegiului disciplinar este stabilit în Regulamentul cu privire la activitatea colegiului disciplinar.

Articolul 28. Examinarea admisibilității sesizării

(1) Completele de admisibilitate ale colegiului disciplinar examinează raportul și dosarul cauzei disciplinare transmise de inspecția judiciară în vederea determinării admisibilității sau inadmisibilității sesizării. Procedura în fața completelor de admisibilitate este scrisă.

(2) În caz de necesitate, membrii completelor de admisibilitate ale colegiului disciplinar pot solicita inspecției judiciare efectuarea unor verificări suplimentare și/sau colectarea unor documente sau probe noi.

(3) Completele de admisibilitate ale colegiului disciplinar decid:

a) admisibilitatea sesizării și transmiterea cauzei disciplinare spre examinare plenului colegiului disciplinar, în cazul în care din cuprinsul sesizării, dosarului cauzei disciplinare sau al raportului întocmit de inspectorul-judecător rezultă bănuiala rezonabilă că a fost comisă o abatere disciplinară;

b) respingerea sesizării.

(4) Hotărîrea privind admisibilitatea sesizării se consideră adoptată dacă pentru admisibilitate a votat cel puțin un membru al completului de admisibilitate al colegiului disciplinar. Hotărîrea privind respingerea sesizării se adoptă cu votul unanim al membrilor completului de admisibilitate al colegiului disciplinar.

(5) Hotărîrea privind admisibilitatea sesizării nu necesită a fi motivată, dar trebuie să conțină referințe la fapta sau faptele imputate judecătorului. Hotărîrea respectivă, dosarul cauzei și raportul inspectorului-judecător se transmit, în termen de 3 zile lucrătoare, colegiului disciplinar pentru examinare.

(6) Hotărîrea privind respingerea sesizării se motivează cu enunțarea în mod obligatoriu a circumstanțelor în baza cărora sesizarea a fost respinsă.

(7) Hotărîrile completelor de admisibilitate ale colegiului disciplinar se aduc la cunoștința persoanei care a depus sesizarea în termen de 7 zile de la data adoptării hotărîrii.

Articolul 29. Contestarea hotărîrii privind respingerea sesizării

(1) Hotărîrile completelor de admisibilitate ale colegiului disciplinar privind respingerea sesizării poate fi contestată în fața plenului colegiului disciplinar în termen de 15 zile lucrătoare de la data comunicării hotărîrii. Data comunicării hotărîrii se consideră data recepționării acesteia de către autorul sesizării.

(2) Plenul colegiului disciplinar, în cazul contestării hotărîrii de respingere a sesizării, adoptă una dintre următoarele soluții:

a) respingerea contestației și menținerea hotărîrii completelor de admisibilitate ale colegiului disciplinar;

b) admiterea contestației și preluarea cauzei disciplinare spre examinare în fond.

(3) Hotărîrile plenului colegiului disciplinar adoptate în condițiile alin. (2) lit. a) sînt irevocabile, nu pot fi supuse nici unei căi de atac și intră în vigoare la data adoptării.

Secțiunea a 4-a.

Examinarea cauzelor disciplinare de către colegiul disciplinar

Articolul 30. Repartizarea dosarelor

După transmiterea și înregistrarea materialelor cauzei disciplinare la colegiul disciplinar, președintele repartizează, în mod aleatoriu, dosarele disciplinare între membrii colegiului, care vor fi desemnați raportori.

Articolul 31. Participanții la cauza disciplinară

(1) Cauza disciplinară se examinează cu citarea obligatorie a judecătorului vizat, a reprezentantului inspecției judiciare și a persoanei care a depus sesizarea.

(2) La examinarea cauzei disciplinare judecătorul și persoana care a depus sesizarea pot fi reprezentați sau asistați de un avocat sau o altă persoană, aleși de judecător sau persoana care a depus sesizarea în calitate de reprezentant.

(3) Neprezentarea în mod repetat sau fără motive întemeiate fie a judecătorului sau persoanei care a depus sesizarea, fie a reprezentanților acestora la ședința colegiului disciplinar nu împiedică examinarea cauzei disciplinare.

(4) Inspecția judiciară este reprezentată de inspectorul-judecător care a efectuat verificarea sesizării sau un alt inspector-judecător desemnat de inspectorul-judecător principal. Prezența reprezentantului inspecției judiciare este obligatorie.

(5) Membrul colegiului desemnat raportor sau oricare membru al colegiului disciplinar pot solicita audierea martorilor sau altor persoane în cadrul ședinței de examinare a cauzei disciplinare.

Articolul 32. Pregătirea dosarului spre examinare în colegiul disciplinar

(1) Membrul colegiului desemnat raportor, cu suportul secretariatului colegiului, asigură:

a) pregătirea dosarului pentru examinare în cadrul ședinței colegiului;

b) citarea părților și a altor participanți la cauza disciplinară;

c) redactarea proiectului hotărîrii colegiului disciplinar.

(2) Membrul colegiului desemnat raportor sau oricare membru al colegiului disciplinar poate solicita inspecției judiciare efectuarea unor verificări suplimentare și/sau colectarea unor documente sau probe noi, în cazul în care informațiile din dosarul cauzei nu sînt complete.

(3) La citarea judecătorului vizat în cauza disciplinară și a persoanei care a depus sesizarea, aceștia sînt informați despre data și locul ședinței la care urmează a fi examinată cauza, despre dreptul de a beneficia de serviciile unui avocat/reprezentant, de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a depune probe noi sau demersuri pentru administrarea de probe noi.

(4) Membrii colegiului disciplinar pot propune citarea la ședința colegiului a altor persoane relevante pentru examinarea cauzei.

Articolul 33. Termenele de examinare a cauzei disciplinare de colegiul disciplinar

Cauza disciplinară se examinează de colegiul disciplinar în termen de 45 de zile din ziua emiterii hotărîrii cu privire la admisibilitatea sesizării. Termenul nu include perioada în care judecătorul s-a aflat în concediu medical sau de odihnă și perioada amînării ședinței, în cazul în care aceasta a fost amînată.

Articolul 34. Examinarea cauzei disciplinare în colegiul disciplinar

(1) Ședințele colegiului disciplinar sînt publice, cu excepția cazurilor în care colegiul decide, din oficiu sau la solicitarea judecătorului vizat în cauza disciplinară, examinarea cauzei în ședință închisă în interesul respectării ordinii publice sau securității naționale sau cînd este necesară protecția vieții private a participanților la procedura disciplinară.

(2) Președintele ședinței anunță deschiderea ei și dă citire componentei colegiului disciplinar. Pînă la începerea examinării cauzei, părțile au dreptul să declare cereri de recuzare membrilor colegiului, care sînt examinate de plenul colegiul disciplinar.

(3) Examinarea cauzei disciplinare începe cu prezentarea raportului membrului colegiului disciplinar desemnat raportor pe cauza disciplinară.

(4) În cazul în care judecătorul sau reprezentantul acestuia participă la examinarea cauzei, audierea explicațiilor judecătorului sau a reprezentantului acestuia este obligatorie. Pe parcursul ședinței, judecătorul are dreptul să formuleze în orice moment demersuri și să dea explicații suplimentare. La decizia colegiului disciplinar pot fi audiate și alte persoane, invitate atît la propunerea judecătorului, cît și a colegiului disciplinar pot fi studiate documentele și materialele din dosar sau cele prezentate suplimentar de participanții în cauza disciplinară.

(5) Cauza disciplinară se examinează doar în limitele hotărîrii de admisibilitate adoptate în condițiile art. 28.

Articolul 35. Deliberarea și adoptarea hotărîrii colegiului disciplinar

(1) Hotărîrile colegiului disciplinar se adoptă în camera de consiliu. Deliberarea are caracter secret și se desfășoară imediat după finalizarea ședinței la care s-a examinat cauza disciplinară.

(2) Hotărîrile plenului colegiului disciplinar se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți.

(3) Membrul colegiului desemnat raportor pe cauza disciplinară respectivă pronunță dispozitivul hotărîrii, iar colegiul disciplinar întocmește hotărîrea motivată în termen de pînă la 20 de zile de la pronunțarea dispozitivului. Dacă un membru al colegiului are opinie separată față de hotărîrea adoptată, acesta o expune în scris, cu indicarea motivelor. Opinia separată se anexează la dosar.

(4) Hotărîrile sînt semnate de președintele ședinței și membrii colegiului disciplinar care au participat la examinarea cauzei. Hotărîrile colegiului se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii în termen de 3 zile lucrătoare de la data întocmirii hotărîrii motivate.

(5) Copia hotărîrii se expediază participanților la cauza disciplinară în termen de 3 zile lucrătoare de la data redactării hotărîrii motivate.

Articolul 36. Hotărîrile colegiului disciplinar privind rezultatul examinării cauzei disciplinare

(1) Colegiul disciplinar poate hotărî:

a) constatarea abaterii disciplinare și aplicarea uneia dintre sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 6;

b) constatarea abaterii disciplinare și sistarea procedurii disciplinare, în cazul în care au expirat termenele de tragere la răspundere disciplinară;

c) încetarea procedurii disciplinare, în cazul în care nu a fost comisă o abatere disciplinară.

(2) Colegiul disciplinar poate formula adițional o recomandare adresată Consiliului Superior al Magistraturii pentru dispunerea evaluării extraordinare a performanțelor judecătorului, dacă circumstanțele și materialele cauzei demonstrează necesitatea unei astfel de evaluări.

Articolul 37. Conținutul hotărîrii colegiului disciplinar privind rezultatul examinării cauzei disciplinare

(1) Hotărîrea colegiului disciplinar în cazul constatării abaterii disciplinare trebuie să conțină:

a) numele și prenumele judecătorului vizat în hotărîre și instanța în care activează;

b) numele și prenumele autorului sesizării privind comiterea abaterii disciplinare;

c) numărul dosarului în procesul de examinare a căruia s-a comis abaterea disciplinară;

d) data comiterii abaterii disciplinare;

e) descrierea faptei care constituie abatere disciplinară și încadrarea juridică a acesteia;

f) temeiul de drept al aplicării sancțiunii sau sistării procedurii în cazul expirării termenelor de tragere la răspundere disciplinară a judecătorului;

g) sancțiunea aplicată și motivele care au stat la baza aplicării acesteia;

h) calea de atac, termenele și instanța competentă să examineze contestația;

i) motivele care au stat la baza formulării recomandării cu privire la evaluarea extraordinară a performanțelor judecătorului, dacă o astfel de recomandare a fost formulată;

j) numele membrilor colegiului disciplinar prezenți la examinarea cauzei;

k) data adoptării hotărârii.

(2) Hotărârea colegiului disciplinar în cazul încetării procedurii disciplinare trebuie să conțină următoarele:

a) numele și prenumele judecătorului vizat în hotărâre și instanța în care activează;

b) numele și prenumele autorului sesizării privind comiterea abaterii disciplinare;

c) numărul dosarului la examinarea căruia s-a invocat comiterea faptei descrise în sesizare;

d) data comiterii faptei invocate în sesizare;

e) descrierea faptelor invocate în sesizare și a motivelor lipsei abaterii disciplinare în faptele invocate;

f) descrierea probelor colectate pe dosar;

g) calea de atac, termenele și instanța competentă să examineze contestația;

h) motivele care au stat la baza formulării recomandării cu privire la evaluarea extraordinară a performanțelor judecătorului, dacă o astfel de recomandare a fost formulată;

i) numele membrilor colegiului disciplinar prezenți la examinarea cauzei;

j) data adoptării hotărârii.

Articolul 38. Transmiterea hotărârii cu privire la aplicarea sancțiunii de eliberare din funcție

(1) Hotărârea colegiului disciplinar cu privire la aplicarea sancțiunii de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței sau de eliberare din funcția de judecător se transmite Consiliului Superior al Magistraturii pentru înaintarea propunerii Președintelui Republicii Moldova sau Parlamentului, după caz, după expirarea termenului de contestare.

(2) Dacă hotărârea colegiului disciplinar cu privire la aplicarea sancțiunii de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței sau de eliberare din funcția de judecător a fost contestată, această hotărâre devine irevocabilă doar după examinarea conform procedurii stabilite la art. 39-40.

Articolul 39. Contestarea hotărîrii colegiului disciplinar

(1) Hotărîrile colegiului disciplinar pot fi contestate la Consiliul Superior al Magistraturii, prin intermediul colegiului, de către persoanele care au depus sesizarea, inspecția judiciară sau judecătorul vizat în hotărîre, în termen de 15 zile de la data primirii copiei hotărîrii motivate. Termenul de 15 zile este un termen de decădere. La expirarea acestui termen, hotărîrile colegiului disciplinar devin irevocabile.

(2) Contestațiile se examinează în cel mult 30 de zile de la data înregistrării lor la Consiliul Superior al Magistraturii.

(3) Data, ora și locul examinării contestației se comunică din timp persoanei care a depus sesizarea și judecătorului vizat.

(4) După examinarea contestațiilor, Consiliul Superior al Magistraturii decide:

a) menținerea fără modificare a hotărîrii colegiului disciplinar;

b) admiterea contestației și adoptarea unei noi hotărîri. În acest caz prevederile cu privire la procedura de examinare și conținutul hotărîrii colegiului disciplinar privind rezultatul examinării cauzei disciplinare sînt aplicabile și pentru Consiliul Superior al Magistraturii.

Articolul 40. Contestarea hotărîrilor Consiliului Superior al Magistraturii

(1) Hotărîrile Consiliului Superior al Magistraturii adoptate în condițiile art. 39 pot fi contestate de către persoanele care au depus sesizarea, inspecția judiciară sau judecătorul vizat în hotărîre în termen de 20 de zile de la data recepționării hotărîrii motivate la Curtea Supremă de Justiție.

(2) Cererile de contestare sînt examinate de un complet format din 5 judecători. Cererile privind contestarea deciziilor Consiliului Superior al Magistraturii adoptate în condițiile art. 39 se examinează în mod prioritar. Termenul de examinare nu poate depăși 30 de zile.

(3) Hotărîrile Curții Supreme de Justiție adoptate în condițiile alin. (2) al prezentului articol sînt irevocabile și intră în vigoare la data adoptării.

Capitolul IV

Dispoziții finale și tranzitorii

Articolul 41. Intrarea în vigoare

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția prevederilor art. 9-11 care se vor pune în aplicare la expirarea mandatului membrilor în exercițiu ai colegiului disciplinar.

(2) Pînă la aducerea în conformitate cu prezenta lege, prevederile legislației în vigoare se vor aplica în măsura în care nu contravin acesteia.

Articolul 42. Abrogări

Se abrogă Legea nr. 950-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 182-185, art. 1018).

Articolul 43. Dispoziții tranzitorii

(1) Plîngerile cu privire la abaterile disciplinare depuse la Consiliul Superior al Magistraturii pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi vor fi examinate conform procedurilor stabilite de prezenta lege.

(2) Plîngerile cu privire la abaterile disciplinare în privința cărora au fost emise decizii de intentare a procedurii disciplinare și cauzele au fost transmise colegiului disciplinar se examinează conform procedurii prevăzute de Legea nr. 950-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

(3) Hotărîrile colegiului disciplinar atacate pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate de Consiliul Superior al Magistraturii conform procedurii în vigoare la data atacării.

(4) În scopul implementării prevederilor prezentei legi, Consiliul Superior al Magistraturii va adopta actele normative prevăzute de lege și va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

(5) Guvernul, în termen de 3 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor

1. Cauzele care au condiționat elaborarea proiectului, inițiatorii proiectului și persoanele care au participat la elaborarea proiectului și definitivarea acestuia

Necesitatea elaborării proiectului legii a fost condiționată de un șir de deficiențe ale legislației în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a unei coordonări adecvate dintre instituțiile implicate în procesul de sesizare a abaterilor disciplinare și examinare a cauzelor disciplinare.

Elaborarea proiectului de lege a fost precedată de un studiu cu privire la spectrul de abateri disciplinare și procedura disciplinară cu privire la judecători în Republica Moldova. Studiul a fost elaborat în iunie-august 2012, cu sprijinul proiectului *PNUD Suport Tranzitoriu pentru Consolidarea Administrației Publice în Moldova*.

Rezultatele studiului au scos în evidență faptul că actualul cadru normativ cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nu este suficient de clar și detaliat reglementat, pentru a asigura aplicarea eficientă și previzibilă a legii în domeniu. În special, s-a recomandat:

- revizuirea modalității de reglementare a temeiurilor răspunderii disciplinare și a listei abaterilor disciplinare,
- reglementarea detaliată a procedurii disciplinare, cu prevederea clară a garanțiilor procesuale ale subiecților implicați,
- clarificarea rolului colegiului disciplinar și modificarea sancțiunilor disciplinare.

Prin ordinul Ministrului Justiției nr. 417 din 13 septembrie 2012 a fost creat un grup de lucru inter-instituțional pentru revizuirea legislației privind răspunderea disciplinară a judecătorilor. În componența GL au fost incluși membri ai Consiliului Superior al Magistraturii și ai Colegiului disciplinar, judecători, colaboratori ai Ministerului Justiției, reprezentanți ai mediului academic și societății civile.

În rezultatul dezbaterilor în cadrul grupului de lucru respectiv, s-a decis elaborarea unui nou proiect de lege, deoarece numărul amendamentelor, care urmau a fi operate la Legea nr. 950 din 19 iulie 1996 cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor, a fost considerabil. Legea urmînd a fi modificată în proporție de 80%.

2. Scopul și obiectivele proiectului

Scopul principal al proiectului legii cu privire la răspunderea disciplinară este crearea unui sistem efectiv și transparent cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Un astfel de sistem constituie una din condițiile esențiale pentru un sistem responsabil și calitativ judecătoresc.

Sistemul răspunderii disciplinare a judecătorilor trebuie să asigure că orice abatere disciplinară a judecătorilor, din orice instanță, poate fi examinată și sancționată, dacă e cazul. În același timp, sistemul de răspundere disciplinară trebuie să fie astfel construit, încît să nu admită posibilitatea influențării și interferenței cu activitatea judecătorului în procesul de înfăptuire a justiției.

În același timp, proiectul legii are drept scop să asigure compatibilitatea sistemului național legislativ și instituțional cu standardele și bunele practici internaționale în domeniu prin stabilirea: unei definiții clare a acțiunilor sau inacțiunilor ce constituie abateri disciplinare; reglementarea proporționalității sancțiunilor

disciplinare abaterilor comise și fortificarea calității procedurilor disciplinare.

3. Modul de reglementare a problemelor abordate în proiect de legislația și documentele strategice în vigoare

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea implementării domeniului specific de intervenție 1.3.8. al Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, aprobată prin Legea nr. 231 din 25.11.2011, în temeiul căreia a fost programată *revizuirea spectrului de abateri disciplinare și a procedurii disciplinare în vederea ajustării la realitățile din sistem și standardele europene.*

4. Elementele novatorii ale proiectului și rezultatele scontate

Principalele elementele novatorii prevăzute în proiectul de lege sunt următoarele:

I. Lista revizuită a abaterilor disciplinare

(art. 4 din proiect):

Lista abaterilor disciplinare a fost completată cu următoarele abateri:

- nerespectarea îndatoririi de a se abține atunci când judecătorul știe că există una din circumstanțele prevăzute de lege pentru abținerea sa, precum și formularea de declarații repetate și nejustificate de abținere în aceeași cauză, care are ca efect tergiversarea examinării cauzei;
- acțiunile judecătorului în procesul de înfăptuire a justiției care fac dovada incompetenței profesionale grave și evidente (*reproduce fidel recomandarea conținută în p. 63 din Avizul nr. 10 (2007) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni*);
- comiterea unei fapte care întrunește elementele unei infracțiuni sau contravenții, dacă aceasta a adus atingere prestigiului justiției;
- încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor îndeplinire a acțiunilor de procedură, a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor de pe acesta a participanților la proces;
- obstrucționarea, prin orice mijloace, a activității inspectorilor-judecători;
- utilizarea unor expresii inadecvate în cuprinsul hotărârilor judecătorești ori motivarea în mod vădit contrară raționamentului juridic, de natură să afecteze prestigiul justiției sau demnitatea funcției de judecător;
- manifestările care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, comise în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în afara acestora.

Au fost revizuite/redactate următoarele abateri:

aplicarea în mod intenționat cu rea voință sau aplicarea repetată din neglijență gravă a legislației contrar practicii judiciare uniforme (*urmînd hotărîrea Curții Constituționale nr 28 din 14.12.2010*);

- intervențiile ilegale sau exploatarea poziției de judecător în raport cu alte autorități, instituții sau funcționari ție pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale altor persoane ție în scopul obținerii de foloase necuvenite;
- nerespectarea secretului deliberării sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter, precum și a altor informații confidențiale de care a luat cunoștință în exercitarea funcției, cu excepția celor de interes public, în condițiile legii;
- încălcarea normelor imperative ale legislației la înfăptuirea justiției;

- neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere, imputabilă judecătorului, a unei obligații de serviciu, fără motive justificatorii;
- atitudinea nedemnă în procesul de înlăptuire a justiției față de colegi, avocați, experți, martori sau alte persoane.

Au fost excluse următoarele abateri disciplinare:

- expunerea în public a acordului sau a dezacordului cu hotărîrea colegilor în scopul imixtiunii în activitatea acestora;
- încălcarea obligației de imparțialitate;
- desfășurarea activității publice cu caracter politic sau manifestarea convingerilor politice în exercitarea obligațiilor de serviciu, această abatere fiind acoperită de abaterea care se referă la „*încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilitățile, interdicțiile și restricțiile de serviciu care îi privesc pe judecători*”;
- încălcarea prevederilor legale referitoare la obligativitatea depunerii declarației cu privire la venituri și proprietate și declarației de interese personale;
- încălcarea normelor Codului de etică al judecătorului.

Excluderea răspunderii pentru încălcarea normelor Codului de etică al judecătorului s-a impus din considerentul că această abatere a fost prea vag formulată, lăsînd loc de abuz și cele mai grave încălcări deja regăsiindu-se în lista abaterilor disciplinare. În cadrul Grupului de lucru s-a discutat despre necesitatea prevederii unui mecanism prin care Consiliul Superior al Magistraturii, direct sau prin intermediul inspecției judiciare, ar monitoriza aplicarea prevederilor Codului de etică, cu posibilitatea de a consilia judecătorii care necesită ajutor pentru clarificarea unor dileme etice, precum și a sancționa în cazul necesar, în afara procedurii disciplinare. Un model potențial pentru acest mecanism ar putea să-l constituie mecanismul existent în Letonia.

II. Extinderea termenului de prescripție pentru tragerea la răspunderea disciplinară

(art. 5 din proiect):

Termenul de prescripție pentru tragerea la răspunderea disciplinară **a fost extins la 2 ani**. De asemenea au fost incluse unele derogări și reglementări privind întreruperea termenului de prescripție pentru tragerea la răspunderea disciplinară a judecătorilor în cazul în care dintr-o hotărîre irevocabilă a unei instanțe judecătorești naționale sau internaționale rezultă comiterea de către judecător a unei abateri disciplinare, judecătorul poate fi tras la răspundere disciplinară în termen de 1 an de la data devenirii irevocabile a hotărîrii instanței naționale sau internaționale, dar nu mai tîrziu de cinci ani din data comiterii

III. Revizuirea spectrului sancțiunilor disciplinare și stabilirea consecințelor acestora:

(art. 6-7 din proiect):

Prin proiectul de lege s-a propus renunțarea la sancțiunea „muștrării aspre”, pe motiv că această categorie de sancțiune în mare parte coincide cu sancțiunea „muștrare” și nu permite o individualizare adecvată a sancțiunii în care trebuie să se reflecte principiul proporționalității sancțiunii. Din acest considerent, proiectul legii propune includerea unei noi categorii de sancțiuni „**reducerea salariului**” (art. 6 alin. (1) lit. c) și alin. (5)). Astfel, potrivit proiectului, reducerea salariului reprezintă micșorarea salariului lunar al judecătorului de la 15% pînă la 30%, pentru o perioadă de la 3 luni pînă la 1 an și care urmează a fi aplicată cu începere din luna calendaristică următoare datei la care hotărîrea colegiului disciplinar a rămas irevocabilă. O asemenea sancțiune este recomandată de majoritatea documentelor internaționale și

regionale. În aspect de legislație comparată, reducerea salariului ca sancțiune disciplinară a fost atestată în România, Germania, Polonia etc.

În același timp, au fost reglementate termenele de acțiune pentru fiecare sancțiune disciplinară, precum și a fost anulată posibilitatea anulării sancțiunii disciplinare, urmărindu-se în acest fel asigurarea principiului general al inevitabilității răspunderii și suportării consecințelor pentru faptele reprobabile comise.

IV. Modificarea modului de formare și a componenței colegiului disciplinar

(art. 8-17 din proiect):

- s-a micșorat numărul membrilor colegiului de la 10 la 9, astfel încât să fie asigurat caracterul deliberativ al ședințelor colegiului și, implicit, operativitatea și dinamizarea activității colegiului disciplinar;
- a fost modificată modalitatea de alegere a membrilor Colegiului disciplinar, urmărindu-se o procedură care ar asigura selectarea unor membri competenți și integri, precum și eficientizarea procedurilor de selectare. În special, s-a reglementat detaliat modalitatea de alegere a 5 membri din rîndul judecătorilor de către Adunarea Generală a Judecătorilor, inclusiv alegerea membrilor supleanți;
- a fost extinsă calitatea membrilor care nu sunt judecători, incluzîndu-se reprezentanții societății civile, în locul profesorilor titulari, așa cum este prevăzut de legea în vigoare. Desemnarea a celor 4 membri ai colegiului din rîndul societății civile se va realiza prin intermediul unui concurs public organizat de Ministerul Justiției în consultarea și cu participarea nemijlocită a Consiliului Superior al Magistraturii, conform unui Regulament special aprobat în acest sens;
- a fost prevăzută posibilitatea reducerii volumului de lucru al judecătorilor membri, în funcție de sarcinile de activitate din cadrul colegiului disciplinar, și achitarea unei indemnizație echivalentă cu a douăzecea parte (1/20) din salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție membrilor colegiului reprezentanți ai societății civile pentru fiecare ședință;
- termenul de exercitare a mandatului a fost majorat pînă la 6 ani, cu stabilirea limitării de exercitare consecutivă a două mandate.

V. Reglementarea detaliată a procedurii disciplinare

(art. 18-40 din proiect)

Proiectul prevede cinci etape ale procedurii disciplinare:

- depunerea sesizărilor privind faptele care pot constitui abateri disciplinare;
- verificarea sesizărilor de către Inspekția judiciară;
- examinarea admisibilității sesizărilor pentru pornirea cauzelor disciplinare de către completul de admisibilitate;
- examinarea cauzelor disciplinare de către colegiul disciplinar
- adoptarea hotărîrii colegiului disciplinar.

Proiectul reglementează detaliat fiecare etapă, începînd cu depunerea sesizării privind faptele care pot constitui abateri disciplinare la Consiliul Superior al Magistraturii și pînă la examinarea cauzei disciplinare cu emiterea hotărîrii pe cauză de către colegiul disciplinar, precum și modul de contestare a deciziilor.

Privitor la elementele novatorii în procedura de examinare, evidențiem următoarele:

- extinderea cercului de subiecți cu drept de sesizare a faptelor care pot constitui abateri disciplinare (art. 19) și anume: orice persoană interesată; membrii Consiliului Superior al Magistraturii; Colegiul de evaluare a performanțelor, în condițiile prevăzute de alin. (4) art. 23 al Legii nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor; Inspekția judiciară, prin autosesizare în urma controalelor efectuate în condițiile prevăzute de articolul 7² al Legii nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii;
- instituirea condițiilor de formă pentru sesizările privind faptele care pot constitui abateri disciplinare (art. 20), precum și a criteriilor potrivit cărora sesizările ar putea fi declarate vădit neîntemeiate;
- verificarea fiecărei sesizări de către inspekția judiciară, excluzându-se posibilitatea transmiterii sesizărilor și materialelor incomplete către colegiul disciplinar. În cadrul acestei etape vor fi verificate informațiile expuse în sesizare, urmînd ca în rezultatul acestei verificări inspekția judiciară să întocmească un raport, modelul căruia va fi aprobat de CSM la propunerea colegiului disciplinar (art. 21-26);
- instituirea unei etape noi în procedura disciplinară: examinarea admisibilității sesizărilor pentru pornirea cauzelor disciplinare de către completul de admisibilitate al colegiului disciplinar. Această etapă a fost introdusă pentru a asigura, pe de o parte, că orice sesizare care este respinsă este examinată de organul specializat și emisă o decizie motivată și, pe de altă parte, pentru a evita potențialele abuzuri împotriva judecătorilor prin examinarea sesizărilor neîntemeiate;
- instituirea completelor de admisibilitate ale colegiului disciplinar care vor fi formate din cîte 3 membri ai colegiului disciplinar, urmărind reprezentativitatea proporțională a membrilor, atît din rîndul judecătorilor, cît și din partea societății civile (art. 27-29).

VI. Excluderea etapei de validare a hotărîrilor colegiului disciplinar de către CSM și revizuirea procedurii de contestare a hotărîrilor colegiului disciplinar

(art. 39-40 din proiect)

- în scopul asigurării uniformizării procedurilor, a fost revăzută procedura de contestare a hotărîrilor colegiului disciplinar. Procedura va fi similară celei prevăzute pentru alte două colegii din subordinea CSM (de selectare și de evaluare a performanțelor judecătorilor). În temeiul normelor proiectului, se propune ca hotărîrile colegiului disciplinar să fie contestate la Consiliul Superior al Magistraturii;
- la rîndul său, hotărîrile CSM vor putea fi contestate, atît pe fond, cît și pe procedură la Curtea Supremă de Justiție, unde vor fi examinate de către un complet format din 5 judecători ai instanței supreme.

VII. Reglementarea dispozițiilor tranzitorii

(art. 41-43 din proiect)

Proiectul conține prevederi exprese, potrivit cărora se reglementează situațiile tranzitorii, legate de abrogarea Legii nr. 950 din 19 iulie 1996 cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor și intrarea în vigoare a noii legi. Astfel, se propune ca plîngerile cu privire la abaterile disciplinare depuse la Consiliul Superior al Magistraturii pînă la intrarea în vigoare a noii legi să fie examinate în condițiile acesteia. În același timp, plîngerile cu privire la abaterile disciplinare în privința

căroră au fost emise decizii de intentare a procedurii disciplinare și cauzele transmise colegiului disciplinar vor continua a fi examinate conform procedurii prevăzute de Legea 950. De asemenea, hotărârile colegiului disciplinar care au fost atacate pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate de Consiliul Superior al Magistraturii conform procedurii în vigoare la data atacării.

5. Impactul proiectului asupra prevenirii/combaterii corupției și criminalității

Proiectul va avea un impact semnificativ pentru responsabilizarea judecătorilor și asigurarea calității activității acestora. Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 pune un accent deosebit pe sistemul judecătoresc. Aceasta nu-și va putea atinge obiectivele fără asigurarea unui sistem judecătoresc profesionist, responsabil, integru și eficient. Asigurarea unui sistem echitabil și eficient pentru tragerea la răspunderea disciplinară a judecătorilor este un element-cheie în vederea atingerii obiectivelor respective.

Proiectul de asemenea va asigura compatibilitatea cadrului legislativ și instituțional național cu standardele internaționale și regionale în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor.

6. Impactul proiectului asupra mediului de afaceri și dezvoltării acestuia

Proiectul legii nu conține prevederi exprese privind dezvoltarea mediului de afaceri, însă introducerea unor instituții noi și a unor noi reglementări, orientate spre eficientizarea, sporirea transparenței și concretizarea unor proceduri, precum și instituirea reglementărilor care au ca scop evitarea impunității judecătorilor, ar putea influența gradul de credibilitate al sistemului judecătoresc în fața mediului de afaceri autohton, dar și a investitorilor străini.

7. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate după adoptare

Proiectul Legii substituie Legea în vigoare cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 950 din 19 iulie 1996, care urmează a fi abrogată. Adicional, printr-un proiect separat se propune operarea unui șir de modificări conexe la Legea cu privire la organizarea judecătorească. Legea cu privire la statutul judecătorului și Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

8. Nivelul de compatibilitate a proiectului cu normele Convenției Europene privind protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și legislației comunitare

În procesul de elaborare a proiectului legii s-a ținut cont de experiența altor state în domeniu și anume experiența Germaniei, României, Lituaniei și Poloniei.

Proiectul respectă standardele naționale și regionale privind organizarea și funcționarea sistemului de justiție:

- Recomandarea CM al CoE nr. R(2010) 12 privind judecătoria: independența, eficiența și responsabilități;
- Carta europeană privind statutul judecătorilor, adoptată la Strasbourg, 8-10 iulie 1998;
- Avizul nr. 1 (2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor, Strasbourg, 23.11.2001;

- Avizul nr. 3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei asupra principiilor și regulilor privind imperativele profesionale aplicabile judecătorilor și în mod deosebit a deontologiei, comportamentelor incompatibile și imparțialității, Strasbourg, 19.11.2002;
- Avizul nr. 10 (2007) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE);
- Recomandările de la Kiev privind independența judiciară în Europa de Est, Caucazul de Sud și Asia Centrală – administrarea sistemului judecătoresc, selectarea și responsabilitate, 23-25 iunie 2010, în special alineatele 2 și 5; Recomandarea CM/Rec (2010).

9. Cuantumul mijloacelor bugetare necesare pentru implementarea proiectului.

Implementarea proiectului de lege presupune cheltuieli financiare legate de remunerarea membrilor colegiului disciplinar reprezentanți ai societății civile, cărora urmează să li se achite o indemnizație echivalentă cu a douăzecea parte (1/20) din salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție pentru fiecare ședință.

10. Obiecțiile, recomandările și evaluările pe marginea proiectului înaintate de către instituțiile interesate și concluziile acestora

Proiectul legii a fost coordonat cu Consiliul Superior al Magistraturii și toate instanțele judecătorești din Republica Moldova, precum și cu alte autorități ale administrației publice centrale de specialitate. De asemenea proiectul legii a fost consultat cu societatea civilă, precum și cu instituții internaționale (OSCE).

În procesul de avizare, au fost recepționate peste **150** obiecții și recomandări pe marginea proiectului legii, dintre care în jur de 100 au fost acceptate completamente sau parțial.

Majoritatea obiecțiilor instituțiilor s-au referit la lista și modul de formulare a abaterilor disciplinare, termenul de prescripție și oportunitatea prezenței completului de admisibilitate al colegiului disciplinar.

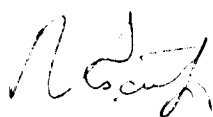
Gradul de acceptare al obiecțiilor, precum și argumentele de inacceptare a unora din ele este reflectat detaliat în tabelul obiecțiilor și propunerilor.

11. Acțiuni ulterioare adoptării proiectului legii

Ulterior adoptării proiectului Legii va fi necesară întreprinderea următoarelor acțiuni din partea Consiliului Superior al Magistraturii care:

- urmează să desemneze membrii secretariatului CSM ce vor asista membrii colegiului și vor asigura lucrările de secretariat ale Colegiului disciplinar;
- va aproba un nou Regulament cu privire la Colegiul disciplinar;
- va asigura, la expirarea mandatului actualului Colegiu disciplinar, selectarea unor noi membri.

Ministru

Oleg EFRIM